

2004 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės „Mes – europiečiai. Kviečiame mokytis tolerancijos“ ataskaita

2004 metų suaugusiųjų mokymosi savaitė Lietuvoje vyko lapkričio 8- 14 dienomis. Savaitės tema buvo „Mes – europiečiai. Kviečiame mokytis tolerancijos“ Ši tema buvo pasirinkta dėl keleto priežasčių:

1) 2004 metais Lietuva tapo Europos Sąjungos nare, o Lietuvos žmonės – Europos Sąjungos piliečiais. Šis pasikeitimas atveria naujas galimybes Lietuvos žmonėms: didėja darbo jėgos mobilumo galimybės, Lietuvos ūkio subjektai gali pasinaudoti Europos struktūrinių fondų investicijomis ir pan. Apie šiuos išorinius buvimo ES aspektus daug kalbama ir jie yra greičiau pastebimi. Tačiau šalies įstojimas į ES įtakoja ne tik visos valstybės ekonominį, socialinį bei kultūrinį gyvenimą, bet paliečia ir kiekvieną visuomenės individą. Nuo seno būdami europiečiai, Lietuvos piliečiai turi suprasti, kad dabar keičiasi buvimo europiečiais kokybė. Šis supratimas negali ateiti iš karto. Tam, kad Lietuvos žmonės išmokytų būti naujos kartos europiečiais, kad sugebėtų pasinaudoti ES teikiamomis galimybėmis, teisėmis, kad gebėtų vykdyti pareigas, kad įvertintų, kokie jie dabar - kelio pradžioje ir įsivaizduotų, kokie norime būti ateityje, kad rastų būdus išsaugoti tai, kas yra ir gebėtų priimti tai, kas ateina, kad būtų lygiaverčiais partneriais kitoms Europos tautoms, reikia žinių, noro mokytis ir keistis. Lietuvos suaugusiųjų švietimui iškyla globalus uždavinys – padėti Lietuvos žmonėms įgyti tuos socialinius gebėjimus, kurie leistų jam greičiau ir lengviau prisitaikyti prie vykstančių kaitos procesų.

2) Globalizacija, darbo jėgos mobilumas ir krizės įvairiuose pasaulio kraštuose sąlygoja vis spartesnį visuomenės daugiakultūriškumą. Vis daugiau skirtingos etninės – kultūrinės kilmės, religijos, kalbančių skirtingomis kalbomis žmonių gyvena ir dirba Europos šalyse. Tačiau ne vien tai daro įtaką žmonių bendravimui. Žmogiškoji prigimtis, vidinės žmonių savybės, charakterio bruožai, asmeninė ir tautos svirtybės, nuostatos, socialiniai santykiai ir daug kitų dalykų, būdingų ne tik skirtingų kultūrų, bet ir vienos kultūros visuomenėms, turi didelę reikšmę bendravimui. Vis svarbesniu socialiniu įgūdžiu tampa gebėjimas būti tolerantiškam *svetimam, kitokiam. Kitokiam* – ir atvykusiam iš svetur, ir savo tėvynainiui: *kitaip* atrodančiam, mąstančiam, kalbančiam, esančiam kitokioje socialinėje padėtyje, išpažįstančiam kitokią religiją, turinčiam *kitokią* pasaulėžiūrą, nuostatas, vertybes.

3) Lietuvos gyventojų vertybių tyrimai parodė, kad geroji lietuvių savybė – darbštumas, o neigiama – nepakantumas (S.Juknevičius. Psichiatrijos žinios, Nr.8, 2001, balandis). Tuo tarpu mokslo fondo “Identity Foundation” (Vokietija, www.identityfoundation.de) atlikta apklausa aštuoniose Europos šalyse rodo, kad tų šalių gyventojams antra pagal svarbą (po laisvės) vertybė yra tolerancija.

Savaitės tikslai, uždaviniai, rezultatai

Savaitės tikslas: skatinti toleranciją tarp tos pačios ir skirtingos kultūros, religijos, pasaulėžiūros, socialinės padėties individų, individų grupių, organizacijų, institucijų.

Uždaviniai:

- Telkti mokymo ir kultūros institucijas, visuomenines organizacijas, vietines bendruomenes, socialinius partnerius, vietos savivaldą ir politikus bendrai veiklai, demonstruojančiai mokymosi galimybes ir pabrėžiančiai mokymosi reikšmę tolerancijai.
- Akcentuoti kultūrinio bendravimo ir tolerancijos svarbą.
- Ugdyti tolerancijos ir bendradarbiavimo įgūdžius.
- Nagrinėti problemas, kylančias visuomenėje, kurioje gyvena skirtingų kultūrų žmonės, ieškoti galimų sprendimų.
- Nagrinėti gerąją Lietuvos ir kitų Europos šalių patirtį apie tolerancijos ir tarpusavio supratimo ugdymą.
- Įtakoti vietos, regiono ir nacionalinės valdžios organus daugiau dėmesio skirti suaugusiųjų švietimui ir mokymuisi – tolerancijos ir bendradarbiavimo pagrindui.

Tikslinės grupės:

- Suaugusiųjų švietimo darbuotojai, dirbantys formalaus, neformalaus bei savaiminio neformalaus švietimo srityse: švietimo ir mokymosi, kultūros įstaigos ir institucijos, visuomeninės organizacijos, vietos ir religinės bendruomenės, švietimo ir mokymosi organizatoriai, bibliotekų ir muziejų darbuotojai, žiniasklaidos atstovai.
- Lietuvos gyventojai – švietimo dalyviai bei gyventojai, potencialiai galintys patirti netolerantišką visuomenės elgesį – neįgalieji, tautinės mažumos, pagyvenę ir seni žmonės, visos socialinės grupės, moterys ir vyrai.
- Sprendimų priėmėjai - politikos formuotojai ir vietos savivalda, socialiniai partneriai ir darbdaviai.

Rezultatai

- Savaitė atidaryta Lietuvos Respublikos Seimo Europos informavimo centre.
- Surengti 10 regioninių seminarų tolerancijos tema. Seminaruose pranešimus, paskaitas skaitė, praktinius užsiėmimus vedė LSŠA valdybos nariai, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento ekspertai bei kiti tolerancijos temos ekspertai.
- Įvyko virš 250 renginių tolerancijos, tautinio identiteto ir informacijos apie Europos Sąjungą temomis:
 - Mokymosi, kultūros institucijų, visuomeninių organizacijų renginiai (parodos, atviros pamokos, vakarai, susitikimai, menų/amatų dirbtuvės)
 - Bendri įstaigų, institucijų renginiai vietose (mugės- prisistatymai, apvalūs stalai, vakaronės ir pan.)
 - Renginiai rajonų ir apskričių centruose (rajoniniai ir regioniniai seminarai, mugės, diskusijų popietės ir pan.)
- Renginius organizavo 150 įvairaus profilio institucijų, tame tarpe suaugusiųjų švietimo, darbo rinkos mokymo institucijos ir organizacijos, bibliotekos, muziejai ir t.t.
- Įvyko bendras LSŠA ir Šiuolaikinių didaktikų centro seminaras interkultūrinės kompetencijos projektų ir jų rezultatų pristatymui
- Įvyko Europos pažymėjimo kalbų projektams suaugusiųjų mokymo srityje teikimo renginys (Socrates, ŠMM, SIH)
- Suorganizuota tarptautinė konferencija “Suaugusiųjų švietimas – pilietinei visuomenei” (organizuoja IIZ/DVV, VDU, LSŠA)
- Išleista Savaitės renginių programa (žr.priedą)
- Informacija apie suaugusiųjų švietimo savaitę patalpinta LSŠA, ŠMM bei TMID internetiniuose puslapiuose.
- 2004 metų suaugusiųjų mokymosi savaitė plačiai nušviesta nacionalinėse ir vietinėse radijo laidose bei vietinėje spaudoje (žr.priedus)

Poveikis

- Sustiprėjęs abipusiai naudingas bendradarbiavimas tarp švietimo ir mokymo organizatorių, visuomeninių organizacijų, savivaldos organų ir bendruomenių, įmonių ir universitetų bei tyrimo institutų, plečiant judėjimą už toleranciją ir tarpusavio supratimą;
- Išsiaiškinta, apibendrinta ir paskleista nacionalinių, regioninių ir vietos suaugusiųjų mokymo, kultūros įstaigų, bendruomenių patirtis tolerancijos mokymo srityje;
- Lietuvos visuomenei parodytos tolerancijos ir bendradarbiavimo ugdymo galimybės;
- Suaugusiųjų švietėjams pristatyti nauji, inovatyvūs ir lankstūs mokymo metodai, taikytini tolerancijos ugdymui;
- Tolerancijos ir supratimo ugdymui angažuotos įstaigos ir institucijos, kurios tradiciškai nelaikomos švietimo įstaigomis – muziejai, bibliotekos, kultūros centrai ir pan.

Pagrindiniai projekto vykdytojai ir partneriai bei jų vaidmuo organizuojant savaitę

- Regioniniai suaugusiųjų švietimo informaciniai centrai apskrityse- *informacijos apie Savaitę skleidimas; švietimo, mokymo, kultūros institucijų ir organizacijų, turinčių gerosios patirties mokant tolerancijos ir susikalbėjimo, savosiose apskrityse paieška ir pritraukimas; regioninių seminarų Savaitės metu organizavimas; Savaitės renginių apskrityje koordinavimas; ataskaitų apie Savaitės eigą apskrityje rengimas; Savaitės rezultatų sklaida.*
- LSŠA kolektyviniai nariai (29) – *informacijos apie Savaitę skleidimas; turimos geros patirties, ugdant toleranciją, pakantumą ir tarpusavio supratimą tarp įvairių socialinių visuomenės grupių pristatymas; renginių Savaitės metu savo institucijoje organizavimas; savaitės rezultatų sklaida.*
- Suaugusiųjų švietimo institucijos, bendruomenės, kiti aktyvūs juridiniai ir fiziniai asmenys, atsiliepię į iniciatyvą – *renginių savo institucijoje organizavimas.*

Projekto rezultatų tęstinumas

2004 metų suaugusiųjų mokymosi savaitė buvo penktoji Savaitė Lietuvoje. Kiekvienais metais Savaitė buvo skiriama vis kitokiems suaugusiųjų mokymosi aspektams 2000 metų Savaitė - bendriesiems suaugusiųjų švietimo klausimams, 2001 metų – Kalbų metams Europoje, 2002 metais –nagrinėjo suaugusiųjų švietimo ir vietos bendruomenių įtaką socialinės atskirties grupių mokymui(si) bei aktyviam visuomeniniam gyvenimui, 2003 metais – mokymosi arčiau žmogaus reikšmę ir galimybes. Visų Savaičių iniciatorė LSŠA. Šią idėją kasmet rėmė 120-170 suaugusiųjų mokymosi ir kultūros institucijų visoje Lietuvoje. Sprendžiant iš Savaičių dalyvių atsiliepimų toks renginys yra reikalingas tiek suaugusiųjų švietimo institucijoms, tiek Lietuvos visuomenei ir galima teigti, kad Savaitė tapo gražia suaugusiųjų bendruomenės tradicija.

LSŠA, jos regioniniai suaugusiųjų švietimo centrai ir kolektyviniai nariai ir toliau yra pasirengę organizuoti šį renginį kiekvienais metais, skirdami jį aktualioms suaugusiųjų švietimo problemoms.

Nuo 2003 metų LSŠA dalyvauja projekte „Tarptautinių suaugusiųjų švietimo savaitių tinklas Europoje“, kurį koordinuoja UNESCO Pedagogikos institutas, o remia - Socrates Grundtvig 4 programa. Tokiu būdu Savaitės, vykstančios Lietuvoje, idėjos ir geroji patirtis skleidžiama kitose Europos šalyse.

Parengė Vilija Lukošūnienė